

El Setge de Cardona de 1711

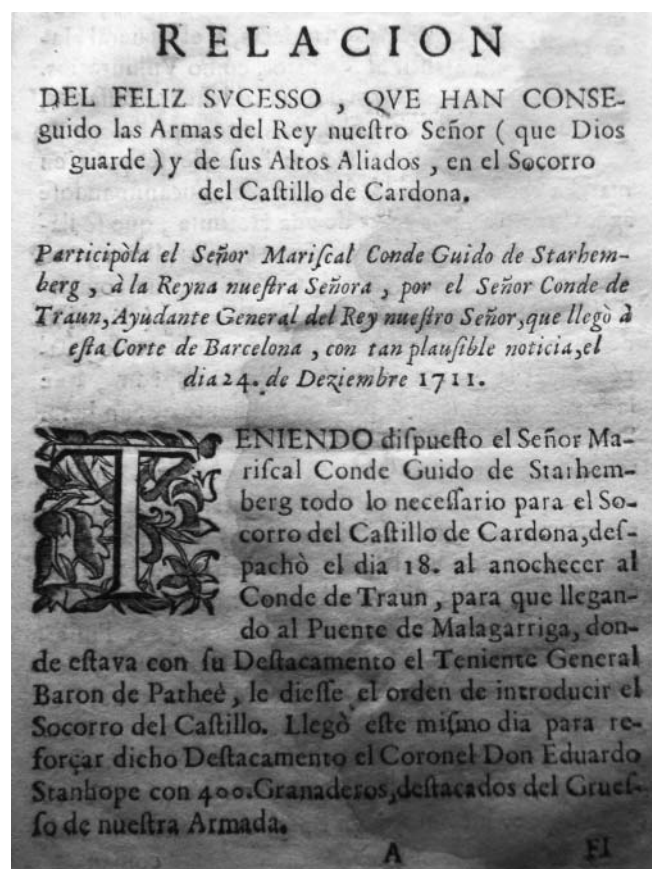
Francesc Serra i Sellarés

Cardona va ser una de les viles catalanes que més transcendència va tenir durant la Guerra de Successió. El seu castell, darrer baluard en caure en mans de Felip V, va resistir victoriosament nombrosos atacs de les tropes borbòniques. La seva capitulació es va produir el 18 de setembre de 1714, una setmana més tard que la de Barcelona i quan tot el país ja estava controlat per l'exèrcit borbònic. Un dels principals esdeveniments succeïts a Cardona va ser el setge borbònic dels mesos de novembre i desembre de l'any 1711.

Entre els dies 12 de novembre i 22 de desembre de 1711, el castell de Cardona, un dels més importants baluards sota el control de les tropes austriacistes, va resistir un terrible setge davant d'un exèrcit de més de 10.000 soldats borbònics dirigits pel tinent general Comte de Muret, i sota les ordres del Duc de Vendôme, generalíssim de l'exèrcit borbònic.

La guarnició del castell estava formada aleshores per 2.000 soldats de diferents nacionalitats. D'entre aquests hi havia el regiment català de la Diputació del General, dirigit pel seu coronel Pere Montaner Ramon i de Sacosta; els regiments austríacs del comte d'Eck, Shover i Taaff, comandats pel Comte d'Eck, el general Frederik Shover i el Comte de Taaff; el regiment napolità de Faber, dirigit pel coronel Faber; el Regiment d'Aragó; el regiment suís de Grisons, a les ordres del coronel Conrad Planta; i el regiment castellà d'Alcantarilla entre d'altres combatents del territori. Era governador del castell el coronel Manuel Desvalls i de Vergós, i comandava les tropes de la guarnició el general Comte d'Eck, que havia estat enviat a Cardona pocs dies abans d'iniciar-se el setge pel mariscal Guido von Starhemberg, generalíssim de l'exèrcit austriacista, per tal que es fes càrrec del comandament la guarnició del castell.

La tardor de 1711 els dos exèrcits en conflicte es trobaven enfrontats als Prats de Rei. Els borbònics, amb més de 30.000 efectius i sota el comandament del Duc de Vendôme, ocupaven les poblacions de Calaf i Sant Martí de Sesgueioles, mentre que els austriacistes, a les ordres

Imprès de commemoració de la victòria austriacista del setge de Cardona (1711)

de Starhemberg, ocupaven la vila dels Prats de Rei. La frontera entre els dos exèrcits va romandre en aquesta zona des de mitjan de setembre de 1711 fins a finals de desembre, i va ser des del camp de Prats de Rei que el Duc de Vendôme va enviar un destacament del seu exèrcit a posar setge al castell de Cardona.

El dia 17 de novembre l'exèrcit borbònic va atacar la vila de Cardona i va posar setge al castell. Dirigia l'ofen-

siva el Comte de Muret, que comptava amb l'assistència dels mariscals de camp Marquès d'Arpajou i Feliciano Bracamonte, i dels brigadiers Comte de Melun, Comte d'Herce i Comte de Sunderson. Ocupada la vila després d'un vigorós combat amb els seus defensors, els borbònics instal·laren bateries de canons per poder batre el castell. Des de la plaça de la Fira, el Campet i la Coma del Dr. Castellet els borbònics bateren el castell durant 34 dies.

Avançat el novembre, Starhemberg, que tenia menys reforços al camp de Prats de Rei que el seu rival Duc de Vendôme, va enviar en una arriscada operació al Comte de Gehlen, coronel del regiment Starhemberg, i els 150 homes més preparats del seu regiment al castell de Cardona, perquè li passessin informacions sobre la situació de la guarnició del castell i de les tropes assetjants. En arribar l'informe del Comte de Gehlen al camp de Prats de

ment de l'exèrcit austriacista disposat a trencar el setge al castell i a introduir-hi provisions i noves tropes. Integren aquest destacament uns 4.300 soldats, de quatre nacionalitats diferents (austriacs, britànics, holandesos i catalans). Destacaven com a oficials principals el Comte de Traun, el tinent general Baró de Pathée, els generals Monthese, Hamilton i Lascheraine; els coronels Gehlen, Baró de Spe, Edward Stanhope, Schonberg, Rohr i Beaufort; i per la part catalana, el general Rafel Nebot i Antoni Desvalls i de Vergós, comandant de les milícies, assistit pels coronels Joan Vilar i Ferrer, Segimon Torres i Manuel Moliner i Rau.

El dia 21 de desembre es va produir l'atac de l'exèrcit austriacista. Els coronels Gehlen i Stanhope atacaren les tropes borbòniques que hi havia a la zona dels Escorials, mentre que Schonberg i el general Nebot atacaven frontalment el campament borbònic de la Coromina.

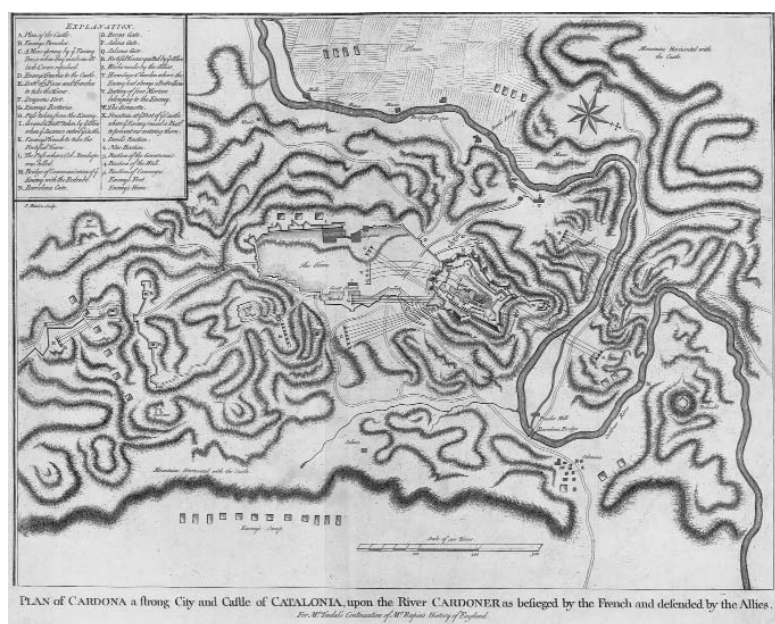
La batalla més sagnant es va produir als Escorials i la Querosa, on els combatents de l'exèrcit alliberador combateren cos a cos els borbònics, que no volien perdre el control d'aquells turons. D'entre les nombroses baixes, hi va haver la del coronel britànic Edward Stanhope i la del brigadier borbònic francès Comte de Melun, ambdós morts en combat.

L'endemà, el dia 22, continuaren els combats i l'exèrcit austriacista aconseguí desposseir els borbònics de la muntanya del castell i el Baró de Pathée va poder introduir els socors i reforços al castell, formats per 400 soldats que havien de rellevar una part de la guarnició. En aquest combat hi morí Pere Montaner Ramon i de Saco, coronel del Regiment de la Diputació de Catalunya, en un atac des de dins del castell contra els assetjadors que s'enfrontaven a les tropes alliberadores. Entrats els socors al castell i guanyada la posició als borbònics, el Comte de Muret decidí de retirar les seves tropes i tornar al camp de Calaf. El mateix dia a la nit escrigué al Comte d'Eck, comandant de la guarnició del castell, perquè tingués cura dels ferits i malalts i li envià alguns metges de l'exèrcit borbònic perquè poguessin assistir-los.

En el total de la batalla del setge hi hagueren uns 2.200 morts, la majoria, prop de 1.500, de l'exèrcit borbònic, que va perdre també tota la seva artilleria.

El dia 23 l'exèrcit austriacista va celebrar la seva victòria en la batalla de Cardona. El mariscal Starhemberg va fer disparar una Salva Reial en reconeixement de la victòria de Cardona. Aquesta victòria va permetre a l'exèrcit austriacista recuperar possessions perdudes i impedir l'avenç dels borbònics cap a Barcelona. Va ser una victòria clau que va permetre a l'exèrcit austriacista refer-se en uns moments que l'ofensiva borbònica d'un exèrcit superior en nombre de combatents li feia perdre terreny.

Francesc Serra i Sellarés
Historiador

Plànol del setge de Cardona de 1711 de Nicolas Tindal

Rei a finals de novembre, es va començar a preparar un destacament per trencar el setge al castell. Mentrestant, a Cardona les bateries borbòniques aconseguiren obrir una bretxa a les muralles del castell i el dia 30 de novembre es produí l'atac francès per la bretxa que va ser defensat i aturat de manera molt vigorosa pels combatents de la guarnició del castell. Això no obstant, la guarnició del castell començava a exhaurir els seus recursos. Es trobaven amb poca aigua i pocs aliments i no podien resistir gaire temps així.

El tinent general Baró de Pathée va ser l'encarregat de dirigir l'operació de socors al castell. Ell, acampat amb el seu exèrcit al Pont de Malagarriga, va rebre el 18 de desembre les ordres d'introduir els socors al castell de mans del Comte de Traun, ajudant de camp d'Starhemberg. El dia 20 de desembre es va posar en marxa tot el destaca-